

บทที่ 5

การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ

แนวทางในการวิเคราะห์ผลตอบแทน

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนของการผลิตเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ด
เป๋าฮื้อ เพื่อการค้า จะจำแนกการวิเคราะห์ออกตามลำดับดังนี้

- ก. การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตหัว เห็ด แต่ละชนิด
- ข. การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตก้อน เห็ด แต่ละชนิด
- ค. การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการเพาะ เห็ด แต่ละชนิด
- ง. การตัดสินใจลงทุน

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลตอบแทน

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนของการผลิตเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ
จะใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้

ก. อัตราผลตอบแทนค่าขาย (Return on Sales) = $\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถของธุรกิจในการทำกำไรหลังจากหักค่าใช้จ่าย
ต่างๆแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์จะบอกให้ทราบว่า ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา กิจกรรมมีกำไร
สุทธิหลังจากหักภาษี เป็นกี่ เปอร์เซ็นต์ของยอดขาย

ข. อัตราผลตอบแทนการลงทุน (Return on Investment) = $\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{เงินลงทุน}}$

การวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนนี้ จะทำให้ทราบถึงอัตราส่วนร้อยละของผลตอบแทนสุทธิจากการดำเนินงานต่อเงินลงทุน เมื่อเริ่มกิจการ

$$\text{ค. ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)} = \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}$$

ผลลัพธ์ที่ได้นี้จะแสดงให้เห็นถึง จำนวนปีที่จะได้รับผลตอบแทนคุ้มกับเงินลงทุนที่จ่ายไป การวิเคราะห์หาระยะเวลาการคืนทุนนี้นิยมใช้กันมากในวงการธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ธุรกิจที่มีตลาดไม่แน่นอน หรือราคาของสินค้าที่ผลิตยังไม่มีเสถียรภาพ เป็นต้น

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนของการผลิตหัวเชื้อ ก้อนเชื้อ และการเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ จำเป็นต้องทราบกำไรขาดทุน และเงินลงทุนของกิจกรรมแต่ละประเภท ตามลำดับต่อไปนี้

ก. งบกำไรขาดทุนในกิจกรรมแต่ละประเภท แบ่งออกเป็น

1. งบกำไรขาดทุนในการผลิตหัวเชื้อ เนื่องจากการผลิตหัวเชื้อเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ จะผลิตรวมๆกันไปด้วยไม่มีข้อแตกต่างในการขายและการผลิต กล่าวคือ การขายหัวเชื้อจะมีราคาขายต่อขวดเท่ากัน ทั้งต้นทุนในการผลิตหัวเชื้อแต่ละชนิดก็เท่ากันอีกด้วย จึงแสดงเป็นงบกำไรขาดทุนรวมดังตารางที่ 5.1 ต่อไปนี้

จากสูตรตามทฤษฎีของการคำนวณหาระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) มีดังนี้

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{เงินสดรับสุทธิ}}$$

แต่เนื่องจากการคำนวณเงินสดรับสุทธิของกิจการเกษตรกรรมทำได้ยาก เพราะเกษตรกรไม่ได้แบ่งแยกเงินสดจ่ายเพื่อกิจกรรมทางการเกษตรและค่าใช้จ่ายส่วนตัวออกจากกัน ดังนั้นจึงขอใช้กำไรสุทธิเป็นตัวหารแทนเงินสดรับสุทธิ

ตารางที่ 5.1 แสดงงบกำไรขาดทุนรวมของการผลิตหัวเชื้อเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ ซึ่งมีปริมาณขายทั้งปี 12 รุ่นๆละ 4 ชนิดๆละ 950 ขวด ราคาขายในท้องตลาด โดยเฉลี่ยขวดละ 4 บาท

ค่าขาย		182,400.-	บาท
ต้นทุนผลิต :-			
วัตถุดิบ	39,000		
ค่าแรงงานทางตรง	13,415		
ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	<u>49,900</u>	<u>102,315.-</u>	
กำไรขั้นต้น		80,085.-	
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :-			
ค่าใช้จ่ายในการขาย	9,120		
ค่าใช้จ่ายบริหารและทั่วไป	<u>48,000</u>	<u>57,120.-</u>	
กำไรสุทธิก่อนหักภาษีเงินได้		22,965.-	
หัก ภาษีเงินได้		<u>1,075.20</u>	
กำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้		<u><u>21,889.80</u></u>	

สำหรับการคำนวณภาษีเงินได้ของผู้ประกอบการผลิตหัวเชื้อ ก้อนเชื้อ และการเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ จะถือหลักการเดียวกันคือ คิดเป็นค่าใช้จ่ายตามแนวการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร โดยถือเป็นเงินได้ของบุคคลธรรมดาจากการทำเกษตรกรรมประเภทไม้ล้มลุกและธัญชาติ ที่กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 85 จึงสามารถคำนวณภาษีเงินได้ที่จะต้องจ่ายได้ เช่นตามตารางที่ 5.2 เป็นการคำนวณภาษีเงินได้จากการผลิตหัวเชื้อเห็ด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

* ตารางที่ 4.1 หน้า 99

** หน้า 92

ตารางที่ 5.2 แสดงการคำนวณภาษีเงินได้จากการผลิตหัวเชื้อเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และ เห็ด เป๋าฮื้อ

เงินได้จากการจำหน่ายหัวเชื้อเห็ด 4 ชนิด	182,400	บาท
<u>หัก ค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา 85%</u>	<u>155,040</u>	
	27,360	
<u>หัก ค่าลดหย่อนผู้มีเงินได้</u>	<u>12,000</u>	
เงินได้สุทธิที่ต้องนำมาคำนวณภาษี	<u>15,360</u>	

การคำนวณภาษี

เงินได้สุทธิ 30,000 บาทแรก จะต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตรา	= 7%
ดังนั้น เงินได้สุทธิ 15,360 บาท จะเสียภาษีเงินได้	= 15,360 × 7%
	= 1,075.20 บาท

2. ขบกำไรขาดทุนในการผลิตก้อนเชื้อ เนื่องจากการผลิตก้อนเชื้อเห็ดหูหนู

เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ด เป๋าฮื้อ จะผลิตแบบรวมๆกันไปโดยไม่มีข้อแตกต่างในการผลิต ดังนั้นต้นทุนการผลิตก้อนเชื้อเห็ดแต่ละชนิดต่อรุ่นๆละ 1,000 ถัง จึงเท่ากัน แต่เนื่องจากผลผลิตที่ได้ในแต่ละรุ่นต่างกัน และราคาขายก้อนเชื้อต่อถังก็ไม่เท่ากันด้วย จึงขอแสดงเป็นงบกำไรขาดทุนแยกตามชนิดของเห็ดดังตารางที่ 5.3 ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.3 แสดงงบกำไรขาดทุนแยกตามชนิดของก้อนเชื้อเห็ด ซึ่งมีปริมาณผลิตทั้งปีชนิดละ 15 รุ่นๆละ 1,000 กุญ

	เห็ดหูหนู		เห็ดนางรม		เห็ดนางฟ้า		เห็ด เป๋าชื้อ	
ปริมาณผลผลิตต่อรุ่นที่ออกจำหน่ายได้ (กุญ) *	900		970		970		950	
ปริมาณขายต่อปี (15 รุ่น)	13,500		14,550		14,550		14,250	
ราคาขายโดยเฉลี่ยในท้องตลาดต่อถุง (บาท)	3.-		2.75		2.75		3.-	
ค่าขาย	40,500.-		40,012.50		40,012.50		42,750.-	
ต้นทุนผลิต:- **								
วัตถุดิบ	7,800.-		7,800.-		7,800.-		7,800.-	
ค่าแรงงานทางตรง	5,825.-		5,825.-		5,825.-		5,825.-	
ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	8,658.30	22,283.30	8,658.30	22,283.30	8,658.30	22,283.30	8,658.30	22,283.30
กำไรขั้นต้น	18,216.70		17,729.20		17,729.20		20,466.70	
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน:- ***								
ค่าใช้จ่ายในการขาย	2,025.-		2,000.62		2,000.62		2,137.50	
ค่าใช้จ่ายบริหารและทั่วไป	11,906.29	13,931.29	11,762.98	13,763.60	11,762.98	13,763.60	12,567.75	14,705.25
กำไรสุทธิก่อนหักภาษีเงินได้	4,285.41		3,965.60		3,965.60		5,761.45	
หัก ภาษีเงินได้ †	216.89		214.28		214.28		228.94	
กำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้	4,068.52		3,751.32		3,751.32		5,532.51	

* หน้า 100

** ตารางที่ 4.2 หน้า 106 โดยแบ่งค่าใช้จ่ายบริหารและทั่วไปให้การผลิตก้อนเชื้อเห็ดแต่ละชนิดตามยอดขาย

*** หน้า 92

† หน้า 120 และแบ่งภาษีที่คำนวณได้ให้การผลิตก้อนเชื้อเห็ดแต่ละชนิดโดยใช้ยอดขาย เป็น เกณฑ์

จากตารางที่ 5.3 แสดงให้เห็นว่า การผลิตก้อน เชื้อเห็ด เป่าสือให้กำไรสูงกว่าเห็ดชนิดอื่นๆ ทั้งๆที่มีต้นทุนการผลิตรวมเท่ากัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เห็ด เป่าสือมีอัตราการสูญเสียของก้อน เชื้อต่ำกว่าเมื่อเทียบกับก้อน เชื้อเห็ดหูหนู แต่มีราคาขายโดยเฉลี่ยต่อถุงสูงกว่า เมื่อเทียบกับเห็ดนางรม หรือเห็ดนางฟ้า สำหรับการผลิตก้อน เชื้อเห็ดหูหนูจะได้กำไรสูงเป็นอันดับที่สอง เพราะมีราคาขายโดยเฉลี่ยต่อถุงสูงกว่าเห็ดนางรมและเห็ดนางฟ้าซึ่งอัตราการสูญเสียของก้อนเชื้อต่ำแต่ราคาจำหน่ายโดยเฉลี่ยก็ต่ำกว่าตามไปด้วย จึงทำให้ได้กำไรน้อยที่สุด

3. งบกำไรขาดทุนของการเพาะดอกเห็ด ถึงแม้ว่าการเพาะเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ด เป่าสือจะทำการผลิตอยู่ในฟาร์มเดียวกัน และมีกรรมวิธีในการผลิตที่คล้ายคลึงกัน แต่ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการขายมีข้อแตกต่างกัน จึงขอแสดงเป็นงบกำไรขาดทุนแยกตามชนิดของเห็ด ดังตารางที่ 5.4 ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.4 แสดงงบกำไรขาดทุนแยกตามชนิดของเห็ดที่เพาะ เป็นรุ่นๆละ 1,000 ถุง ปริมาณการผลิต ต้นทุนผลิต และราคาขายมีดังนี้

	เห็ดหูหนู		เห็ดนางรม		เห็ดนางฟ้า		เห็ดเป่าฮือ	
จำนวนรุ่นที่ผลิตได้ต่อปี	6		7		5		4	
ปริมาณดอกเห็ดที่ผลิตได้ต่อรุ่น (กิโลกรัม)	400		350		350		280	
ปริมาณดอกเห็ดที่ผลิตได้ต่อปี(กิโลกรัม)	2,400		2,450		1,750		1,120	
ราคาขายในท้องตลาดต่อกิโลกรัม(บาท)	17.-		16.-		17.-		28.-	
ค่าขาย	40,800.-		39,200.-		29,750.-		31,360.-	
ต้นทุนผลิต :-								
วัตถุดิบ	18,000.-		19,250.-		13,750.-		12,000.-	
ค่าแรงงานทางตรง	2,302.50		2,467.50		2,098.45		1,997.48	
ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	5,706.67	26,009.17	5,706.67	27,424.17	5,706.67	21,555.12	5,706.67	19,704.15
กำไรขั้นต้น	14,790.83		11,775.83		8,194.88		11,655.85	
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :-								
ค่าใช้จ่ายในการขาย	2,040.-		1,960.-		1,487.50		1,568.-	
ค่าใช้จ่ายบริหารและทั่วไป	5,204.45	7,244.45	5,000.35	6,960.35	3,784.91	5,282.41	4,000.29	5,568.29
กำไรสุทธิก่อนหักภาษีเงินได้	7,546.38		4,815.48		2,912.47		6,087.56	
หัก ภาษีเงินได้ ***	185.53		178.25		135.28		142.60	
กำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้	7,360.85		4,637.23		2,777.19		5,944.96	

* ตารางที่ 4.3 หน้า 115 สำหรับค่าวัตถุดิบและค่าแรงงานทางตรง ในกรณีของค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ ใช้อุดรวมในหน้า 109

** หน้า 92 โดยแบ่งค่าใช้จ่ายบริหารและทั่วไปให้การเพาะ เห็ดแต่ละชนิดตามยอดขาย

*** หน้า 120 และแบ่งภาษีที่คำนวณได้ให้การเพาะ เห็ดแต่ละชนิดโดยใช้อุดขาย เป็น เกณฑ์

จากตารางที่ 5.4 จะพบว่า การเพาะเห็ดหูหนูให้กำไรสูงที่สุด รองลงมาได้แก่เห็ดเป่าฮือเห็ดนางรม และเห็ดนางฟ้า ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เห็ดหูหนูมีปริมาณผลผลิตต่อรุ่นสูงกว่าเห็ดชนิดอื่นๆ สำหรับเห็ดเป่าฮือซึ่งมีปริมาณผลผลิตต่อรุ่นต่ำที่สุด แต่มีราคาจำหน่ายโดยเฉลี่ยสูงกว่าเห็ดนางรมและเห็ดนางฟ้ามาก จะทำให้ได้กำไรสูงเป็นอันดับที่สองรองจากเห็ดหูหนู ส่วนเห็ดนางรมซึ่งมีผลผลิตต่อปีสูงที่สุด แต่เนื่องจากราคาจำหน่ายโดยเฉลี่ยต่ำ จึงทำให้ได้กำไรน้อยเมื่อเทียบกับการผลิตเห็ดหูหนูหรือเห็ดเป่าฮือ และลำดับสุดท้ายคือการเพาะเห็ดนางฟ้าซึ่งให้ผลผลิตต่อรุ่นเท่ากับเห็ดนางรม แต่มีผลผลิตต่อปีต่ำกว่า จึงทำให้ได้กำไรต่ำที่สุด

ข. รายละเอียดเงินลงทุนในกิจกรรมแต่ละประเภท เนื่องจากการผลิตหัวเชื้อเห็ด ก้อนเชื้อเห็ด และการเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป่าฮือ ไม่ได้ใช้ทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยตลอด จึงขอแสดงรายการของเงินลงทุนในกิจกรรมผลิตหัวเชื้อ ก้อนเชื้อและเพาะดอกเห็ดแยกจากกัน ซึ่งจะพบว่า เงินลงทุนของการเพาะดอกเห็ดต่ำที่สุดและเงินลงทุนในกิจกรรมผลิตก้อนเชื้อเห็ดสูงที่สุด ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5.5 แสดงเงินลงทุนของการผลิตหัวเชื้อ ก้อนเชื้อ และการเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป่าฮือ

รายการ	ราคาทุนของทรัพย์สิน (บาท)		
	การผลิตหัวเชื้อ	การผลิตก้อนเชื้อ	การเพาะดอก
1. โรงเก็บวัสดุและอุปกรณ์	3,000	3,000	-
2. สำนักงานและห้องเชื้อเชื้อ	7,500	7,500	-
3. เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์	3,000	3,000	4,200
4. เตาและอุปกรณ์	2,000	2,000	-
5. ตู้เชื้อเชื้อและอุปกรณ์เชื้อเชื้อ	1,500	1,500	-
6. หม้อน้ำความดันขนาด 18 PSI	9,000	9,000	-
7. อุปกรณ์เบ็ด เคล็ด	800	800	1,680
8. โรงบ่มเชื้อขนาด 4×6×3 เมตร	-	10,000	10,000
9. โรงเรือนเปิดดอกขนาด 4×6×3 เมตร	-	-	10,000
รวม	<u>26,800</u>	<u>36,800</u>	<u>25,880</u>

การวิเคราะห์ผลตอบแทน

จากข้อมูลที่สำรวจได้ จะวิเคราะห์ผลตอบแทนแยกตามลักษณะของกิจกรรมได้ดังนี้

ก. การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตหัวเชื้อเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ โดยใช้หลักเกณฑ์ต่างๆมีดังนี้

1. อัตราผลตอบแทนค่าขาย (Return on Sales) = $\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ค่าขาย}}$
 $= \frac{21,889.80}{182,400} \times 100$
 $= 12\%$
2. อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน (Return on Investment) = $\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{เงินลงทุน}}$
 $= \frac{21,889.80}{26,800} \times 100$
 $= 81.68\%$
3. ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) = $\frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}$
 $= \frac{26,800}{21,889.80}$
 $= 1 \text{ ปี } 3 \text{ เดือน}$

ข. การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตก้อนเชื้อเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ ซึ่งพิจารณาได้จากตารางที่ 5.6 ต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.6 แสดงการวิเคราะห์ผลตอบแทนค่าขายจากการผลิตก้อน เชื้อ เห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และ เห็ด เป๋าฮื้อ

	เห็ดหูหนู	เห็ดนางรม	เห็ดนางฟ้า	เห็ด เป๋าฮื้อ	รวม
1. กำไรสุทธิหลังหักภาษี- - เงินได้ (ตารางที่ 5.3)	4,068.52	3,751.32	3,751.32	5,532.51	17,103.67
2. ค่าขาย(ตารางที่ 5.3)	40,500.-	40,012.50	40,012.50	42,750.-	163,275.-
3. อัตราผลตอบแทน- -ค่าขาย(1÷2)	10.04%	9.37%	9.37%	12.94%	10.47%

จากข้อมูลวิเคราะห์ได้พบว่า อัตราผลตอบแทนค่าขายของการผลิตก้อน เชื้อ เห็ด เป๋าฮื้อ สูงที่สุดคือ 12.94% รองลงมาได้แก่เห็ดหูหนู ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนค่าขายเป็น 10.04% และ ลำดับสุดท้ายคือผลตอบแทนจากการผลิตก้อน เชื้อ เห็ดนางรมและ เห็ดนางฟ้าซึ่งให้ผลตอบแทนค่าขายที่ เท่ากัน เป็น 9.37%

สำหรับการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุนและระยะเวลา เวลาคืนทุนนั้น คำนวณเป็นจำนวนรวมดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อัตราผลตอบแทน เงินลงทุน} &= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{เงินลงทุน}} \\ &= \frac{17,103.67}{36,800} \\ &= 46.48\% \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ระยะเวลาคืนทุน} &= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}} \\ &= \frac{36,800}{17,103.67} \\ &= 2 \text{ ปี } 2 \text{ เดือน} \end{aligned}$$

สาเหตุที่ไม่สามารถคำนวณหาอัตราผลตอบแทน เงินลงทุนและระยะเวลา เวลาคืนทุนจากการผลิต ก้อน เชื้อ เห็ดแยกตามประเภทของเห็ดได้เนื่องจาก เกษตรกรใช้ทรัพยากรร่วมกันในการผลิตก้อน เชื้อ เห็ด ทั้ง 4 ชนิด ซึ่งผลจากการคำนวณเป็นจำนวนรวมข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า การผลิตก้อน เชื้อ เห็ดทั้ง 4 ชนิดนี้ ได้ผลตอบแทนเงินลงทุน เป็น 46.48% และมีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 2 ปี 2 เดือน

ตารางที่ 5.7 แสดงการวิเคราะห์ผลตอบแทนค่าขายจากการเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป่าฮือ

	เห็ดหูหนู	เห็ดนางรม	เห็ดนางฟ้า	เห็ด เป่าฮือ	รวม
1. กำไรสุทธิหลังหักภาษี- เงินได้(ตารางที่ 5.4)	7,360.85	4,637.23	2,777.19	5,944.96	20,720.23
2. ค่าขาย(ตารางที่ 5.4)	40,800.-	39,200.-	29,750.-	31,360.-	141,110.-
3. อัตราผลตอบแทน- ค่าขาย (1+2)	18.04%	11.83%	9.33%	18.96%	14.68%

จากข้อมูลที่ได้พบว่า อัตราผลตอบแทนค่าขายจากการเพาะเห็ด เป่าฮือสูงที่สุด คือ 18.96% รองลงมาคือ เห็ดหูหนู ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนค่าขายเท่ากับ 18.04% ต่อไปคือเห็ดนางรม ที่มีอัตราผลตอบแทนค่าขายเป็น 11.83% และลำดับสุดท้ายคือการเพาะเห็ดนางฟ้า ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนค่าขายต่ำสุดเป็น 9.33%

สำหรับการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุนและระยะเวลาคืนทุนนั้น คำนวณเป็นจำนวนรวม ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อัตราผลตอบแทน เงินลงทุน} &= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{เงินลงทุน}} \\
 &= \frac{20,720.23}{25,880} \\
 &= 80.06\% \\
 \text{ระยะเวลาคืนทุน} &= \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}} \\
 &= \frac{25,880}{20,720.23} \\
 &= 1 \text{ ปี } 3 \text{ เดือน}
 \end{aligned}$$

สาเหตุที่ไม่สามารถคำนวณหาอัตราผลตอบแทน เงินลงทุนและระยะเวลาคืนทุนจากการเพาะเห็ดแยกตามประเภทของเห็ดได้ เนื่องจากเกษตรกรใช้ทรัพยากรร่วมกันในการเพาะเห็ดทั้ง 4 ชนิด ซึ่งผลจากการคำนวณเป็นจำนวนรวมข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า การเพาะเห็ดทั้ง 4 ชนิด ได้ผลตอบแทนเงินลงทุนเป็น 80.06% และมีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 1 ปี 3 เดือน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบ

จากข้อมูลตามตารางที่ 5.5, 5.6 และ 5.7 จะพบว่า อัตราผลตอบแทนค่าขายของการเพาะดอกเห็ดสูงที่สุดคือ 14.68% รองลงมาได้แก่อัตราผลตอบแทนค่าขายของการผลิตหัวเชื้อเห็ด เป็น 12% และต่ำสุดได้แก่อัตราผลตอบแทนค่าขายของการผลิตก้อนเชื้อ เป็น 10.47% หรือถ้าจะพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนจะได้ว่า การผลิตหัวเชื้อเห็ดให้อัตราผลตอบแทนสูงที่สุด เป็น 81.68% ถัดมาได้แก่อัตราผลตอบแทนจากการเพาะดอกเห็ดคือ 80.06% และลำดับสุดท้ายคือการผลิตก้อนเชื้อเห็ดที่ให้อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนเป็น 46.48% สำหรับระยะเวลาคืนทุนของกิจกรรมแต่ละประเภทจะได้ว่า การผลิตหัวเชื้อเห็ดมีระยะเวลาการคืนทุนสั้นกว่าคือ 1 ปี 3 เดือน เช่นเดียวกับระยะเวลาการคืนทุนของการเพาะเห็ด แต่สำหรับการผลิตก้อนเชื้อมีระยะเวลาการคืนทุนนานกว่าเป็น 2 ปี 2 เดือน

ง. การตัดสินใจลงทุน

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนในข้อ 1 ถึงข้อ 3 จะพบว่าในทัศนะของนักลงทุนสมควรที่จะมีการลงทุนผลิตเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อเพื่อการค้า ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มีโอกาสที่จะลงทุนได้ดี ประกอบกับการพิจารณาตัวเลขของผลตอบแทนที่วิเคราะห์ได้ข้างต้นสรุปได้ดังนี้

1. การลงทุนผลิตเห็ดใช้เงินลงทุนน้อย แต่ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ และให้ผลผลิตได้ในระยะสั้น เหมาะที่จะเป็นอาชีพของเกษตรกรในประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการว่างงานให้น้อยลงด้วย จึงสมควรที่จะได้รับความสนับสนุนอย่างมากจากภาครัฐบาลในอนาคต

2. กรรมวิธีในการผลิตและอุปกรณ์ในการผลิตไม่ยุ่งยาก ใช้พื้นที่ที่จำกัดกว่าการเพาะปลูกพืชอื่นๆ วัตถุประสงค์ที่ใช้สามารถทำได้ง่าย และส่วนหนึ่งมาจากวัสดุเหลือใช้ของธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นการช่วยสนับสนุนให้มีการนำทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจมากขึ้นอีก นอกจากนี้ภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมของประเทศไทยก็เหมาะกับการผลิตเห็ดเหล่านี้เป็นอย่างดี สามารถผลิตได้ตลอดปี และในทุกภาคของประเทศไทยอีกด้วย ดังนั้น เห็ดเหล่านี้จึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สมควรจะลงทุน

3. ตลาดของดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ มีอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ถ้ามีการส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ที่ดีพอ ก็คาดหมายได้ว่า ในอนาคตตลาดจำหน่ายเห็ดของเกษตรกรไทยจะกว้างขวางขึ้นอย่างแน่นอน ผู้ที่ลงทุนจึงมีโอกาสที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าในกิจการผลิตเห็ดของตนได้ต่อไป

เมื่อได้ตัดสินใจที่จะลงทุนในกิจการผลิตเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ เพื่อการค้าแล้ว นักลงทุนก็ควรที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่าควรจะเลือกลงทุนในกิจกรรมประเภทใดจึงจะได้ผลดีที่สุด ระหว่างการผลิตหัวเชื้อเห็ด ก้อนเชื้อเห็ด และการเพาะดอกเห็ด ซึ่งถ้าจะอาศัยตัวเลขที่วิเคราะห์ได้เป็นหลักในการตัดสินใจก็จะพบว่าการผลิตหัวเชื้อและการเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อ เป็นธุรกิจที่น่าสนใจจะลงทุนทั้งนี้ เพราะมีระยะเวลาการคืนทุนที่สั้น เพียง 1 ปี 3 เดือน มีอัตราผลตอบแทนค่าขายจากการเพาะดอกเห็ดเป็น 14.68% และจากการผลิตหัวเชื้อเป็น 12% ซึ่งมากกว่าผลตอบแทนค่าขายของการผลิตก้อนเชื้อเห็ดซึ่งอยู่ในอัตราเพียง 10.47% นอกจากนี้อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนก็สูงกว่าการผลิตก้อนเชื้อด้วยกล่าวคือ อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนของการผลิตหัวเชื้อเป็น 81.68% และจากการเพาะดอกเห็ดเป็น 80.06% ในขณะที่อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนในการผลิตก้อนเชื้อเป็น 46.48%

แต่ถ้าได้พิจารณาปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ประกอบแล้วจะพบว่า การผลิตหัวเชื้อมีข้อจำกัดในการดำเนินงานมากกว่าการเพาะดอกเห็ด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ตลาดของหัว เชื้อเห็ดยังอยู่ในวงแคบมาก และมักจะจำกัดอยู่ภายในท้องถิ่น ที่ทำการผลิตหัวเชื้อเท่านั้น การขยายกิจการอาจเป็นไปได้ยาก แม้ว่าจะมีปัจจัยการผลิตต่างๆ อย่างเพียงพอแล้วก็ตาม

2. การผลิตหัวเชื้อเห็ด เป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญงานและประสบการณ์สูงกว่า การเพาะดอกเห็ด มิฉะนั้นจะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพไม่ดี เปอร์เซนต์การสูญเสียมีมาก ไม่เป็นที่ไว้วางใจของลูกค้า และทำให้ผลตอบแทนในการผลิตลดลง ดังนั้นผู้ผลิตที่มีเวลาไม่มากพอหรือ ไม่ได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนของการผลิตอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว จะต้องพบกับปัญหาต่างๆ และประสบความล้มเหลวในการลงทุนได้ง่าย

3. การหาลูกค้าของผู้ผลิตหัวเชื้อทำได้ยากกว่าการเพาะเห็ด และต้องใช้วิธีเข้าไปติดต่อกับลูกค้าโดยตรงจึงจะได้ผล ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและต้องใช้เวลามากขึ้นด้วย

4. ผู้ผลิตหัวเชื้อมีน้อยราย เมื่อเทียบกับจำนวนของผู้เพาะดอกเห็ด การรวมกลุ่มจึงเป็นไปได้ยากและทำให้ขาดการติดต่อเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการผลิตระหว่างกัน ผู้ผลิตหัวเชื้อส่วนใหญ่จึงทำการผลิตแบบต่างคนต่างทำ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะหาวิธีแก้ไขกันเองและยึดมั่นอยู่กับความเห็นส่วนตัวซึ่งอาจเป็นวิธีการผลิตที่ไม่ถูกต้องและทำให้พลาดโอกาสที่จะได้ผลตอบแทนสูงสุดได้

หลังจากที่ได้พิจารณาถึงปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ประกอบแล้วจึงควรตัดสินใจเลือกการลงทุนเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อเพื่อการค้า ด้วยเหตุผลสนับสนุนหลายประการดังนี้ คือ

1. ตลาดของดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป๋าฮื้อกว้างขวางกว่าการผลิตหัวเชื้อ แม้ว่าจะมีปัญหามากกว่า แต่ก็สามารถแก้ไขได้ถ้าทุกฝ่ายร่วมมือกันซึ่งจะกล่าวต่อไปในหัวข้อการเสนอแนะ

2. กรรมวิธีในการเพาะดอกเห็ดไม่ยุ่งยากเท่าการผลิตหัวเชื้อเห็ดและไม่ต้องใช้ความชำนาญเท่ากับการผลิตหัวเชื้อ เพียงแต่ต้องอาศัยเวลาในการดูแลและการควบคุมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับความต้องการของเห็ดแต่ละชนิด เข้าช่วยบ้าง ก็จะทำให้ผู้ผลิตประสบผลสำเร็จในการลงทุนได้อย่างรวดเร็ว

3. การหาลูกค้ารายใหม่ ๆ ของผู้เพาะดอกเห็ดทำได้ง่ายกว่า เพราะไม่จำเป็นต้องอาศัยความ เชื่อถือได้ในฝีมือของผู้ผลิตหัว เชื้อ นอกจากนี้ผลผลิตที่เหลือจากการจำหน่ายในตลาด เห็ดสด ยังสามารถนำไปแปรรูปได้ โดยอาจทำเป็น เห็ดแห้ง เห็ดกระป๋อง หรือเห็ดดอง ในขณะที่ผลผลิตของการผลิตหัว เชื้อแต่ละรุ่นที่เหลือจากการจำหน่ายและบ่มไว้นาน เกินไปจะแก่มากจนไม่สามารถนำไปปักต่อดลงถุงก้อน เชื้อได้ จึงต้องทิ้งไปและ เป็นการเพิ่ม เปอร์เซ็นต์ของการสูญเสียให้มากขึ้นด้วย

4. ผู้เพาะดอกเห็ดมีอยู่มากรายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การรวมกลุ่มสามารถทำได้ง่ายกว่าการผลิตหัว เชื้อ การติดต่อเพื่อขอรับความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนจากภาครัฐบาลในนามของกลุ่มย่อม เป็นไปได้สะดวกกว่าการติดต่อ เป็นรายบุคคล ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพนี้จึงมีทาง เป็นไปได้มากกว่า

สำหรับนักลงทุนที่ได้ใช้ตัวเลขจากการวิเคราะห์ผลตอบแทน ประกอบกับการพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจย่อมพบว่า การเลือกเพาะ เห็ดหูหนูในสัดส่วนที่มากกว่า เห็ดชนิดอื่น ๆ จะให้ผลดีหลายประการกล่าวคือ

1. การเพาะ เห็ดหูหนูจะให้ผลตอบแทนค่าขายสูงกว่า เห็ดนางรมและ เห็ดนางฟ้า ^{*} ดังนั้นถ้าได้มีการ เพาะ เห็ดชนิดนี้ในปริมาณที่มากกว่า ย่อมทำให้ผลตอบแทนจากการดำเนินงานของกิจการโดยส่วนรวมมากขึ้นด้วย
2. ดอก เห็ดหูหนูมีราคาขายต่อกิโลกรัมใกล้เคียงกับ เห็ดนางรมและ เห็ดนางฟ้า ^{**} แต่ดอกเห็ดมีน้ำหนักดีกว่า การเก็บรักษาทำได้นาน ทนทานกว่าเห็ดนางรมหรือเห็ดนางฟ้า นอกจากนี้ผลผลิตที่เหลือจากการจำหน่ายในรูป เห็ดสดยังสามารถแปรรูป เป็น เห็ดหูหนูแห้ง ซึ่งนิยมบริโภคกันโดยทั่วไปได้อีกด้วย
3. ตลาดของเห็ดหูหนูกว้างขวางกว่าเห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า หรือเห็ด เป๋าฮื้อ เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคมากกว่า สามารถจำหน่ายได้ในรูป เห็ดสดและ เห็ดแห้ง และมีทั้งตลาด

* ตารางที่ 5.7 หน้า 128

** ตารางที่ 5.4 หน้า 124

ภายในประเทศและต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามการตัดสินใจดังกล่าว เป็นการเลือกลงทุนที่พิจารณาเฉพาะข้อมูลบางส่วนของกิจการเท่านั้น โดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ อันประกอบด้วยรายการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. สภาพการผลิตของแต่ละกิจกรรม ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ

1. งานผลิตหัวเชื้อเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และเห็ดเป่าซื้อต้องใช้ผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญสูง รวมทั้งต้องมีความละเอียดรอบคอบมากจึงจะทำให้ได้หัวเชื้อที่บริสุทธิ์ มีคุณภาพดีและมีเปอร์เซ็นต์ของการสูญเสียน้อย ซึ่งแรงงานประเภทนี้มีอยู่น้อยราย ต้นทุนค่าตอบแทนที่สูงและ เคล็ดลับในการผลิตก็มักถูกปกปิดไว้เฉพาะตัวทำให้ยากแก่การเลียนแบบ นอกจากนี้สายพันธุ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่ครั้งแรกได้มาจากหน่วยงานของทางราชการ เช่น กรมวิชาการ เกษตร มีบางรายที่นำเข้ามาเองจากต่างประเทศซึ่งก็เป็นสายพันธุ์ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน การคัดเลือกพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ยังอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ซึ่งไม่อาจสรุปได้ว่าพันธุ์ใดให้ผลผลิตสูงสุดและ เป็นพันธุ์ที่ดีที่สุด

2. งานด้านการผลิตก้อนเชื้อ เป็นงานหนักและต้องใช้กำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง มิฉะนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการเขี่ยเชื้อไม่ดี การใช้หัวเชื้อที่ไม่บริสุทธิ์หรือการเตรียมวัสดุหมักไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นผลให้ต้นทุนผลิตสูงขึ้นอีกด้วย

3. งานด้านการเพาะเห็ด เป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง เพราะจะต้องเสี่ยงกับการสูญเสียมากถ้าเกิดโรคระบาด หรือแมลงและศัตรูเห็ดรบกวนภายในโรงเรือนซึ่งจะเข้าทำลายก้อนเชื้อได้อย่างรวดเร็ว เช่น ราเขียว ราไข่ปลา ที่มีอันตรายอย่างร้ายแรงและยังหาวิธีแก้ไขที่แน่นอนไม่ได้ นอกจากนี้การเพาะเห็ดแต่ละชนิดยังมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นอีก เช่น

3.1 การเพาะเห็ดหูหนู มักมีเปอร์เซ็นต์เสียของก้อนเชื้อที่นำมาเปิดดอกสูง และเกิดโรคระบาดได้ง่ายกว่าเห็ดชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะโรคไรไข่ปลาที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วผู้เพาะเห็ดจะต้องกำจัดเชื้อโรคชนิดนี้ให้หมดไปโดยขนย้ายก้อนเชื้อเห็ดหูหนูในโรงเรือนนั้นออกทั้งหมด นำไปทิ้งให้ห่างจากโรงเรือนและทำการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อภายในโรงเรือน พร้อมทั้งหยุดพักโรงเรือนไว้ระยะหนึ่งก่อน ซึ่งสภาพการผลิตเช่นนี้ย่อมทำให้ต้นทุนผลิตสูงขึ้นและผลตอบแทนก็ลดลงด้วย

3.2 การเพาะเห็ดนางฟ้าของผู้ผลิตบางรายมักไม่ได้ผลดีในช่วงฤดูร้อน จนทำให้ต้องหยุดผลิตชั่วคราว ทั้งนี้ เพราะเห็ดนางฟ้าไม่ออกดอกหรือออกดอกรุ่นต่อไปช้ากว่าปกติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแต่ละช่วงของการผลิตด้วย ซึ่งผู้เพาะเห็ดที่มีประสบการณ์เพียงพอหรือได้ติดต่อกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิจัยและทดลองเกี่ยวกับการเพาะเห็ดโดยตรง เท่านั้นที่จะทราบและปรับปรุงสภาพการผลิตของตนให้ได้ผลผลิตสม่ำเสมอตลอดปีได้

3.3 การเพาะเห็ดเป่าเชื้อ แม้จะให้ผลตอบแทนสูงแต่ก็มีข้อเสียหลายอย่าง เช่น ต้องใช้ระยะเวลาบ่มก้อน เชื้อนานกว่าเห็ดชนิดอื่น ๆ ระยะห่างระหว่างรุ่นของการเก็บดอกเห็ดก็นานกว่า และโอกาสที่ดอกเห็ดจะเสียเนื่องจากโรคและแมลงรบกวนก็มีมากด้วย

ข. สภาพการตลาดและการแข่งขัน ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ

1. ตลาดของหัวเชื้อ มักอยู่ในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งผลิต ซึ่งมีขนาดที่ไม่กว้างขวางพอที่จะทำให้เกิดการขยายกิจการได้แม้ว่าผู้ผลิตจะมีกำลังการผลิตเพียงพอ นอกจากนี้ลักษณะของตลาดยังเป็นแบบกึ่งผูกขาดคือ ลูกค้าที่ซื้อหัวเชื้อจากผู้ผลิตรายใดแล้วนำไปต่อก่อทำก้อน เชื้อจนได้ผลดี ก็จะกลายเป็นลูกค้าประจำของผู้ผลิตหัวเชื้อรายนั้นตลอดไป ทั้งนี้ เพราะไม่ไว้วางใจหัวเชื้อจากผู้ผลิตรายใหม่ที่เข้ามาเสนอขาย จึงทำให้โอกาสในการลงทุนเพิ่มของผู้ผลิตหัวเชื้อลดน้อยลง แม้ว่าจะได้รับความสำเร็จจากระดับการผลิตที่ทำอยู่ในปัจจุบันแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่อาจขยายกิจการให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้

2. ตลาดของก้อนเชื้อ มีอยู่อย่างกระจัดกระจายทั่วไปทั้งในบริเวณใกล้เคียงกับแหล่งผลิตและในเขตอื่น ๆ ที่ผู้ผลิตสามารถจัดส่งก้อนเชื้อของตนไปให้ลูกค้าได้ ลักษณะของตลาดมีการแข่งขันกันมากและมักมีผู้ผลิตรายใหม่เพิ่มขึ้นอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพราะกรรมวิธีการผลิตไม่ยุ่งยากเท่าการผลิตหัวเชื้อและมีเจ้าหน้าที่ทางราชการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนโดยการจัดอบรมและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการพร้อมทั้งสาธิตวิธีปฏิบัติให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่า ในอนาคตราคาจำหน่ายก้อนเชื้อจะต้องลดต่ำลงไปกว่าราคาในปัจจุบัน ในขณะที่ผู้ผลิตไม่สามารถลดต้นทุนผลิตให้ต่ำลงได้โดย เฉพาะต้นทุนค่าวัตถุดิบที่อาจจะสูงขึ้น ถ้ายังคงใช้เชื้อเสื่อ เป็นวัสดุหมักต่อไปและไม่หาวัสดุอื่นมาทดแทน

3. ตลาดของดอกเห็ด การเพาะดอกเห็ดหูหนู เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า และ เห็ด เป๋าฮื้อ เป็นกิจกรรมที่มีปัญหาด้านการตลาดมากที่สุด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 ลักษณะของดอกเห็ด เป็นสินค้าที่ไม่ทนทาน ไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน ๆ สูญเสียสภาพและน้ำหนักได้ง่าย ผู้ผลิตจึง เสียเปรียบในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง ราคา ผลผลิตที่จำหน่ายได้ในบางฤดูจึง ไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต

3.2 สภาพการแข่งขันที่มีมากจนทำให้เกิดการตัดราคากันเอง โดยเฉพาะ ผู้ผลิตรายย่อย ๆ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและบางรายก็เป็นผู้ผลิตแบบสมัครเล่นที่ขายผลผลิตในราคา ที่ถูกกว่าผู้ผลิตทั่ว ๆ ไป เพราะเป็นผู้ผลิตที่เข้ามาเพียงเพื่อทดลอง จึงทำให้เกิดการตัดราคากัน ขึ้นและผลเสียหายจะตกอยู่กับผู้ผลิตที่ทำการเพาะเห็ด เป็นอาชีพหลักซึ่งไม่สามารถจำหน่ายเห็ดของ ตนได้ เพราะถูกคู่แข่งขายสินค้าแบบตัดราคาในตลาดเดียวกัน

ค. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตก้อนเชื้อ วัสดุหมักที่ใช้ทำก้อนเชื้อซึ่งบรรจุลงในถุงพลาสติก ที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป คือ ชีเสื่อยไม้เนื้ออ่อน ซึ่งมีปัญหาอยู่เสมอ เพราะผู้ผลิตพบว่า ชีเสื่อยที่ซื้อ มาใช้นั้นไม่ใช่ชีเสื่อยไม้เนื้ออ่อนแท้ ๆ ทำให้เกิดความเสียหาย เพราะ เชื้อเห็ด เจริญไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้นราคาของวัสดุหมักและอาหารเสริมในปัจจุบันก็สูงขึ้นมาก เมื่อ เทียบกับราคาขายของผลผลิต เห็ดซึ่งไม่สามารถปรับให้สูงขึ้นตามต้นทุนการผลิตได้

ง. การขาดแคลนแหล่งเงินทุน ผู้ผลิตที่มีความสามารถในการผลิตแต่ไม่มีกำลัง เงินทุน ของตนเองมีอยู่ เป็นจำนวนมากและผู้ผลิต เหล่านี้ยังขาดแคลนแหล่ง เงินกู้ทั้งจากภาครัฐบาลและภาค เอกชน ซึ่งจากการออกสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่า การให้สินเชื่อของภาครัฐบาลไม่เพียงพอ กับความต้องการของเกษตรกร ประกอบกับการทำงานที่ เชื่องช้าในการตัดสินใจให้กู้ของ เจ้าหน้าที่ รัฐบาล ทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องพึ่ง เงินกู้จากภาค เอกชนที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ต้นทุนของ เกษตรกรสูงขึ้นตามไปด้วย

จ. หน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนอย่าง จริงจัง การเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลทางวิชาการ เกี่ยวกับอาชีพการผลิตเห็ดมีน้อยมาก งานด้าน การวิจัยและค้นคว้าทดลองทำได้ไม่มากนัก เพราะขาดกำลัง เงินทุนมาสนับสนุน ทำให้ผู้ผลิตยังคงต้อง อาศัยความรู้ ความชำนาญงาน และประสบการณ์ของตนเอง เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและ

อุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ซึ่งทำให้เปอร์เซ็นต์ของความเสี่ยงภัยในการลงทุนสูงขึ้นด้วย

จ. การรวมตัวเป็นกลุ่มหรือสมาคมของผู้ผลิต เติดยังไม่มั่นคงพอ ทำให้ขาดอำนาจในการกำหนดปริมาณการผลิต ราคาผลผลิต และตลาดของผลผลิตให้แก่ละชนิด พ่อค้าคนกลางจึงกลายเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจผลิต เกิดมากขึ้น นอกจากนี้การติดต่อหรือการพบปะเพื่อปรึกษาหารือในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้ผลิตเองมีน้อยมาก อันเป็นสาเหตุให้อาชีพการผลิตเกิดไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย